

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 80kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a laptulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ KÖZLÖNY.

HIRDETESI DÍJ:

egy 1 hasábos petit sor
10 kr., többszöri hirteté-
sénél olcsóbb. Nyilvánter-
sora 25 kr. Belügyminis-
terium hirtetésénél 30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor nyomdájában és
a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem káldotnak vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelenik minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Megyei közgyűlés.

Február 21-én.

Főispán ur ő méltósága disz-
magyarban, mellén a Lipót-
rend lovagkeresztjével, tíz
órákor megnyitja a köz-
gyűlést.

A napirend előtt kegye-
letesen megemlékszik gróf
Ráday Gedeon elhunyt hon-
védelmi miniszter és Zenta
város képviselőnek érdem-
dús pályájáról. Jelzi, hogy
az alispán ur előleg is rész-
vétiratot intézett bánatos özvegyéhez s kéri,
hogy ez utólag helyeslőleg tudomásul véte-
ssék.

A jegyzőkönyv vezetésével Karácson Gyula
főjegyzőt, a szóli kívánók feljegyzésével pedig
Bertolino Sándor tb. főjegyzőt bizván meg, a
közgyűlést megnyitja.

Az érdekes és minden közügyet felölelő
alispáni jelentést jövőre fogjuk hozni. Itt csak
azt emeljük ki belőle, hogy ő Méltóságának a
Királyi Felsője által a Lipóttrend lovagkeresztjé-
vel való kitüntetését a megye közönsége előtt
is örvendetesen konstatálja és a megye érdekei
körüli szerzett érdemeinek ezen legfelsőbb elis-
merését mindnyájunkra nézve főlemelő tisztes-
ségnek tekinti.

Korbay Károly: Hódoló tisztelettel
emlékszik meg Felsője uralkodónkról azon
atyai kegyelméről, hogy főispán ur őméltóságá-
ban a való érdemet kitüntetni kegyeskedett.

Áttekintvén a főispán urnak e megyénél
lefolyt közpályáját s a megye integritása és
emelkedése érdekében tett hathatós lépéseit,
megemlékszik a főispánság multbeli kötelmi kö-
réről s őt per analógiam vezérünknek, megyénk
bölcseinek nevezi. A megye bizottsági tagok
nevében a tisztelet, szeretet és hála rózsacsok-
rát tűzi az ünnepeltnek mellére és kéri, hogy
soha ne feledkezék meg megyénkről. A köz-
gyűlés egyhangú riadalmas rokonszenvétől ki-
sérve életi.

Sándor Béla Tekintetes megyei köz-
gyűlés! A közpályán szolgáló férfút kétféle ki-
tüntetés érheti. Egyik, melyet legfőbb Urától,
Királyától kaphat. Ezt ime mellemen viselem.
A másik polgártársaim és munkám főreszesének
bizodalma. Ennek hármias koszorúját imént
nyújtották nekem szives örömmilatkozatukban.

Fogadják érte benső köszönetemet s legye-
nek meggyőződve, hogy bárholra vet a sors,
szívem minden dobbanása siriglan anyamegyémé
marad. (Hosszantartó viharos éljenzés.)

A folytatólag felolvasott alispáni jelentés
egyhangú helyesléssel tudomásul vétetik.

Utánna Pál Antal indítványozza, hogy mi-
után a megye területén a rablás és tolvajlás nagyon
elharapódzott és a közbiztonság ingása a törzs-
vagyon megrendítését fenyegeti, küldessék ki
egy nagyobb választmány, mely ezen bajok el-
tüntetésére a jövő közgyűlésig modus proce-
dendit készítsen.

Indokok: A bűnügyek száma törvényszé-
keinknél rémületesen szaporodik. A községi
csendőrök közt sok a tisztátlan kezű ember.
Egy állami csendőrré 48 kmeter és 2599 lakos esik,
tehát azokat mind ellenőrizni, gondozni képtelen.

Alispán. Tagadja azon feltevést, hogy a
bűnügyek szaporodnak. A statisztika mást igazol.
A bűnügyek iktatói száma nem mértékadó,
mert egy ügy tiszter is szerepelhet közöttük.
A zombori trvszéknel a bűnügyek száma volt:
feljelentetett 1882-ben 527, 1883-Lan 518 eset.

Nem látja indokoltnak, hogy közbiztonsági
közlegeink iránt bizalmatlanok legyünk. A csend-
őrök létszáma kicsiny, igaz; de ez iránt meg-
történt minden javító lépés.

A községi örököt illetőleg, ezeknek soha
se fogta pártját; tessék a községnek a saját
hatáskörében előnyösebben intézkedni; tessék a
felfogadott örök ellen kifogással élni, különben
a gyanus egyének felvétele meg nem gátolható.

A mint a munkahalmaz s a sorozás meg-
engedik, rögtön a megyei csendőrség szervezé-
séhez fog s ezt a nyári közgyűlésre kötelezőleg
megigéri.

Tekintve, hogy egy kontemplált bizottság,
már mint adatgyűjtő is, csak jó szolgálato-
kat tehet, indítványozza, hogy a beadvány meg-
beszélés végett az állandó választmányhoz uta-
sítsassék.

Karváz y Domonkos indítványozza, hogy
az árvaszék elleni számos jogos és jogtalan pa-
naszok megszűnjenek, küldessék ki a megyei
gyámügyszabályok revidálására egy bizottság.
Egyben említi, mily anomália ered abból, hogy
a zombori takarékpénztár az árvapénzre
50000 forint 6%-ot, a többi után csak 5%-ot
fizet. Ki kapjon már most 6%-ot, ki 5%-ot?
Kimondandónak tartja, hogy 1884. jul. 1-től az
árvek csak 5%-ot kapjanak pénzeik után.

A szépen megokolt indítvány kiadatik az
árvaszéknek azzal, hogy az árvagyűi rendeletek
nehézményezett s-aihoz Karváz y urral szer-
kesztessen módosítást s azt az árvaszék teljes
ülésben eltárgyalván, megállapodását 30 nap
alatt az alispánhoz terjessze be.

Szeged város az ő Felsője magas látogatása al-
kalmára vert emlékérmét ajándékba küldte. Levéltárba
helyeztetik.

Lóavató bizottsági elnökökké megválasztottak
járásonkint: Bodnár Imre az apatiniban Lelbach Pé-
ter a kulaiban Hipp Miklós a palánkaiban. Ifj. Trisch-
ler Ferenc a hódáságiban Gombos Zsigmond a zentai
járásban.

A közegészségi bizottság megalakult s elnökévé
Vojnich Dávid urat választotta.

Kolozsváry szolgabíró jelentésére Alpir, Irmova,
Vizes pusztáknak Ó-Futtaktól Új-Futtakhoz esatolása
iránt, elfogadtatik.

Csupor Gyula, Schuller József és Debelyácsky
Izidor uraknak a közg. bizottság üléséről való indo-
kolatlan elmaradása bejelentetik.

Ó-Bacsé kért kövezési munkálatai jóváhagyatnak;
földvári száltól a piacig, a plébánia-utca, Gyogyevics-
háztól a vásártérig terjedő utak 48000 frt közmunka
1885-től 6 éven át elengedtetik.

A járási kataszteri reklamáló bizottságok kiegé-
sítésére a megürit helyeket az alispán betöltheti s
utólag bejelenti a közgyűlésnek.

Ezután a meghirdetett tárgysor következett:

1. A belügyminiszteriumnak az 1883. évi XV. t.
cikkben elrendelt s a legközelebb megejtett tisztújítá-
sokkal végleges befejezését nyert új szervezése alkalmából kibocsájtott körrendelete, melyben elvárja, hogy
a képesítési törvény alapján szervezett új tisztikar a
modern közigazgatástól várható reményeknek megfe-
lelő, tudomásul vétetik.

2. Belügyminiszteri rendelet Istvánmege hely-
ségnek a megyéből való kikebelezése és Baja város
törvényhatósága alá helyezése érdemében. Tudomásul
vétetik és helyeslítettik.

3. Belügyminiszteri körrendelet a megyei szem-
élyzet által igénybe venni óhajtott fizetési előlegek
kiszolgáltatása körül követendő eljárás tárgyában sza-
bályrendelet készítése iránt. Csakis méltányos szük-
ségesetben, az évi fizetés 10%-ig terjedhető s a folyó
év végeig mindenkor törlesztendő, végleges letörlesztés
előtt meg nem újítható, előleg adható.

4. Belügyminiszteri körrendelet az 1883. évi XV.
t. c. alapján igénybe vehető pótdadó iránt alkotott me-
gyei szabályrendelet tárgyában az ajánlott pótlások
elfogadtnak, de tekintettel a helyi viszonyokra, fen-
tartatik azon kifogásolt szakasz, hogy a községi pótda-
dótól mentek, a megyei pótdadótól is mentesek legyenek.

5. Belügyminiszteri rendelet az árvapénztári pénz-
készletnek, a magyar földhitel-intézetnél záloglevelek
mellét lehető elhelyezése tárgyában. — Miatán csak
4 1/2%-ot igérsitt az árvapénz jobban is értékesíthető,
egyszerűen tudomásul vétetett az ajánlat.

6. A közmunka- és közlekedési miniszteriumnak
leirata a behajthatlanuá vált közmunkadíjak leirata
tárgyában készített szabályrendelet iránt. A javaslat,
mely az elengedést megnehezíti s általában a behajtást
szigorítja, elfogadtatik.

7. Tisza Lajos volt szegedi királyi biztosnak
ezen állásától való felmentése alkalmából a megye
közönségéhez intézett átirata. Tudomásul vétetik.

8. Hontvármegye közönségének átirata az 1874.
évi 35-ik törvények módosítását célzó törvényjavas-
lat 20-ik §-a ellen, az országgyűlés képviselőházához
intézett feliratának pártolása tárgyában. A §. mellőzése
iránt a megye közönsége hasonló értelmű feliratot intéz.

9. Biharmegye közönségének átirata a horvátországi
események alkalmából a kormányhoz intézett
bizalmi nyilatkozatának pártolása tárgyában. Tudomásul
vétetik.

10. A temesvári szünügy gyámolító egyesület átirata

a magyar szünművészet pártolása céljából az alapító
tagok sorába leendő belépés iránt. Alap nem lévén, a
kérlem nem teljesíthető.

11. Fogarasmegye közönségének átirata, Fogaras
városában mint a megye székhelyén szervezni kért
állandó sorozó bizottság felállítására tárgyában a m. kir.
honvédelmi miniszter urhoz intézett felfüggesztésének
pártolása tárgyában. Nem ismerjük az ott helyi viszonyokat
s így egyszerűen tudomásul vétetett.

12. Győr vármegye közönségének átirata, a mar-
hasónak lehető olesón áruháza tárgyában az ország
gyűlés képviselőházához intézett felirat pártolása iránt.
Tudomásul vétetett.

13. Nyitra megye közönségének átirata, a tűzika-
rok elleni kötelező állami biztosításnak behozatala tár-
gyában a képviselőházhoz intézett feliratának pártolá-
sa tárgyában. Tudomásul vétetett.

14. Nyitra megye közönségének átirata, a magyar
állameszme ellen izgató szláv lapok elleni szükséges
rendszabályok életbe léptetése tárgyában a m. kir.
belügyminiszteriumhoz intézett felterjesztésének pártolá-
sa tárgyában. A nemzetiségek békéje érdekében
egyszerűen tudomásul vétetett.

15. A megyei alispán elnökle alatt kiküldött
bizottságnak jelentése, a megyei árvapénzek kölcsön-
adása iránt Korbay Károly bizottsági tag által bea-
dott indítvány tárgyában. A kölcsönkeresőkre igen
előnyös valóban közhasznú munkától egész terjedel-
mében közölni fogjuk. A közgyűlés elfogadta.

16. A megyei igazoló választmányának jelentése
a megyei bizottsági tagok pótlólagos választásáról és
ezek kapcsán, a választott megyebizottsági tagoknak
1884. évre összeállított névjegyzéke. Megürit s be-
töltött helyek: Garay József F.-Szt.-Iván, dr. Nagy
Kálmán Titel, Radics Tósa Szenttamás, Oltványi
Illés Bács, Mártonfy Endre, Zsifkovits Tosa Keresztúr,
Zitll Róbert, Varga János, Schiller István, Temerin.

17. A megyei állandó választmányának szabály-
rendeleti tervezete a megyei tisztviselő, segéd- és ke-
zelő-személyzet rapidija, továbbá azok hatás- és munkakörének
megállapítása tárgyában Főispán ur kéré-
dezi, mi az oka ezen ügy szönyegre kerülésének?

Alispán. A megyei szervezés alkalmával 1872 ben
behozott rendelkezések elévültek; a hatáskörök vál-
toztak; új közegek (közg. gyakornokok) jöttek, régi-
ek (csendbízós) megszűntek. Így hát az új megyei szer-
vezés kapcsán, a tényleges állapot rendezése érde-
kében, e szabályrendelet megalkotni kellett. A fu-
vár- és rapidijak a régi-ek maradtak. Némi előny van
a segéd-szolgabírákra, amennyiben főnökük betegsége
vagy helyettesítése esetén, azok általányából kárpóto-
landók. A szab. rend. csekély módosítással elfogadtatik.

18. Schmausz Endre alispánnak előterjesztése a
megyei útépitési alap 1884-ik évi bevétel és kiadásairól.
Bevétel 455800 frt. Kiadás 444700 frt. Az érdekes,
áttekinthetően csoportosított előterjesztést lehetőleg
közölni fogjuk.

19. Schmausz Endre alispánnak előterjesztése a
megyei tisztviselők nyugdíj-alapjának létesítése és a
megfelelő szabályrendelet elkészítése tárgyában. Alis-
pán ur hivatkozással a megye közönségének ez érdem-
ben még 1878. jan. 22-én I. sz. a. hozott elvi határo-
zatára s a törvényengedte pótdadó kivetésére, ajánlatba
hozta, hogy küldessék ki egy 15 tagu bizottság, mely
3 hó alatt elkészítse a megyei tisztviselők és szolga-
személyzet nyugdíjazási szabályrendeletét, magától
értetvén, hogy a belépők maguk is kötelesek lesznek
a nyugdíj-alapba méltányos összegeket befizetni.

Tekintve, hogy a tisztviselő csak akkor szentel-
heti magát teljes odaadással szolgálataának, ha mun-
kára képtelen napjait biztosítva tudja s családja jövő-
jéről gondoskodva van: a közgyűlés a propositiót elv-
ben újból elfogadta s elnököl főispán ur ajánlatára a
15-ös bizottságba a következő megyei képviselőket
választotta meg: Schmausz Endre, Karácson Gyula,
Szalay Károly, Mihályi János, Zákó Péter, Beke
Gyula, Dr. Alföldy Gedeon, Széchenyi Jenő, Korbay
Károly, Debelyácsky Izidor, Hipp Miklós, Szemző
Iscván, Latinovits Ernő, Schlagger Gyula, Szulik
József.

Elnöklő főispán ur a közgyűlés folytatását hol-
nap fél tízre halasztotta.

A „Gazd. Egyeslet“ közleményei.

A földmívelési miniszterium a gazd egyesület
utján értesíti a megye gazdaközönségét, hogy a jele-
sebb minőségű árpa vetőmag terjesztése érdekében
intézkedett, hogy az összes hazai gazd. tanintézetek-
és a lipótújvári földmives iskola telepein jöminőségű,
nagyreszt az eredeti helyről importált árpa vettessék
oly célból, hogy enek termése vetőmag gyanánt a
gazdaközönségnek annak idejében átengedhető legyen.

Az idei termés száz kilogrammonként a pénznek
előleges beküldése mellett 8 frtnyi áron a vevők ren-
delkezésére van bocsájtva.

A megkeresés a magvásárlás iránt az illető gazd.
tanintézetekhez intézendő. Egy fajtából 200 kilogramm-
nál több nem fog kiszolgáltatni.

Angol chevalier árpa van minden gazd.
tanintézetnél és a lipótújvári földm. iskolánál.

Oregon árpa a kolozsmonostori gazdasági tanintézetnél.

Hírek.

A bankett Két órákor a Vadászúrtban 183 terítékű bankett volt. A vendéglős készültségét csak a közjókedv tudta szuppleálni. Bora jó volt; ételei aránylag silányak, kiszolgálata határozottan rossz. A hátsó terembeliek levest se kaptak. Igazán ideje, hogy Michelits urral lenki irás nélkül ne alkudják, mert megjárja. Botrány volt az ételeknek minőségét és szégyes tálalását látni. Csak a közörmű pótolta a rossz szolgálót.

Az általános jókedv első hullámcsapása Ó Máltóságát ihlette meg, a ki tömör ékesszólással Ó Felségekre köszöntött. „A magyar király — ugymond — nemcsak a feltűnő nagy érdemeket jutalmazza; hanem a becsületet, bár szerény kötelesség teljesítését is elismeri.” Élteti a Felségek családot; mit a jelenlevők állva, üdvriadalmasan fogadtak és visszhangoztak.

Korbai Károly a magyar kormányra, mint főispánokban a megye kintetőjére; Széchenyi Jenő újból a főispánra, mint a megye haladásának letéteményesére; Sándor Béla főispán ur, az öt elkényeztető s örökké öt dédelgető anyára, a megyére; Csicsáky József kanonok ur a király által megítélt első megyei polgárra köszöntött. Schneberger János, verbászi lelkész, hivatkozván a magyar művészet által elért világeredményekre, oda vergál, hogy valamint a Munkácsy tragikus képe kivívta a nagy világ bámulatát: úgy ómlga arculatának szemlése ma, az ő kis világát, megyénk képviselőjét, a hódolat és ragaszkodás legbensőbb őszinte nyilatkozataikra ragadta s közmegegyezéssel fordul el a személye ellen terv- és kenyérkeresetszerűleg szórt revolverszurnaliztikus aljaskodásoktól.

Lajthay János, ó kéri plébános, költői hasonlatoktól duzzadó beszédben élteti Ómlgát, mint a megye szeretetének és tisztetének megjegeült tárgyát s poharát a közbizalom talizmányszerű órére, Schmausz Endre alispán ura emeli.

Schmausz Endre, Zombor város és a megye közös személyné, újból a főispán urra köszönt. Érzelmek, szónokias toaszját általános lelkesedés kísérte.

Matkovits Lajos újból a hetedfélszázézer megyei lakos nevében köszöntő Korbai Károlyt élteti.

Harlikovits Károly a megye alkotmányos tisztviselőire köszöntött.

Mihályi János Zombor város közönségét éltette. Meg kell jegyeznünk, mint állandó rovatot, hogy nem volt, aki viszonzotta volna. Enyhítő körülmény, hogy a polgármester távollétében senki se érezte magát jogosultnak a felszólalásra. . . .

Schmausz alispán: a polgári kötelemeket öntudatosan teljesítő Harlikovits Károlyra, majd Széchenyi Jenő plébános-kanonokra, a „megye papjára”, az alkotmányos jogok és kötelek hű ellenőrére.

Csapor Gyula harmas minőségben emel poharát: mint földi, mint volt ó-becei polgár és mint a palánkai járás első tisztviselőjére, a főispán urra s a megyén kívüli tisztelőit is értvén, milliók nevében élteti.

Sándor Béla megyénk papjaira köszönt valáskülönbség nélkül, akik az egyház és baza, Isten és közügy, szabadság és szentírás szolgálatát a hon- szeretet első és legfelső egyesítő fogalmában szolgálják. Ezután már minden ember toasztozott és így minden toasztozó elnémult. . . .

A kedélyes mulatságnak nyilván csak a hajnal fog véget vetni, amennyiben 10 órákor a közgyűlés folytatottatik.

Kinevezés. Ó Felsége Münzer Tódor tartalékos tiszthelyettest az újvidéki 6. számú gyalogezredhez tart. hadnagygyá nevezte ki.

Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter, Bruck Ferenc közéletnádai tanárt az újvidéki állami ipar- és kereskedelmi iskolához igazgatóvá — véglegesen — nevezte ki.

Nyilvános köszönet. Új szivaci kisdóvodánkunk, mely 1883. évben létesült, e folyó 1884. tanévre, nagyszámú tanfelügyelőnk volt kegyes a magas kultusz és közoktatásügyi miniszter Trefort urtól zsenge intézetünk részére 150 frt segélyt kieszakóznai: fogadják mindkét részről hálás köszönetét egyesületünk részéről a nyilvánosság terén. Új Szivac, 1884. február 20. án. Poór József, a kisdóvoda elnöke.

Adán Petrovác Ferenc városi pénztáros f. hó 18. án esküdött meg a kedves Tripolszky Ilona k. a. al.

Palyázat. A szabadkai kir. törvényszéknek egy II. od. oszt. jegyzői állás, — a palánkai kir. járásbírósnál egy segélydíjas joggyakornoki állás, — az újvidéki kir. járásbírósnál egy segélydíjas joggyakornoki állás betöltendő.

Hymen. Bruck Károly Új Szivacra eljegyezte Fleischl Laura k. a. t. Budapesten. — Zipreisz Salamon Újvidékről jegyet váltott Pollák Laura kisdóvodányon Nemet-Palánkán. — Kronstein Emma kisdóvodányon Ó-Becsen eljegyezte Pressburger Kálmán Csantavérról.

Bleier Zsigmond ó-szivaci illetőségű adonyi lakos vezetéknevét „Balog”-ra kért átváltoztatása belügyminiszteri rendelettel megengedtetett.

Titelről írják: F. hó 16-án a „Horgony” című szalldában táncfűzérke tartatott, mely — mint tudósítónk írja — jól sikerült. A hölgyek közül ott voltak: Nikoliczné, Gyorgyevicsné, Felgerné, Kardosné (Ó-Becse), Petrovicsné, Baderliczné, Springerné, Nagy Pálné, Zsulyevicsné, Rehák Panuska, Kreszticsné, Miklósvicsné, Pokalovicsné, Szuzicsné. A leányok közül Nikolic Katica, Kardos Blanka és Gizella (Ó-Becse), Váhl Flóra és Zórics Ilona. Az első négyest 16 pár táncolta.

Petrovoszelléről írják: F. hó 12-én d. u. 1 és 2 óra között kigyulladt Schlesinger Ignác háza és dacára a nagy szélnek lokalizáltatott annyira, hogy a házon kívül csak még egy Fischer Salamon tulajdonát képezett melléképület égett meg. — Ugyanaz nap este 6-7 óra között megégett Szőke Károly volt községi kertész háza, és a nagy szélnek dacára a tűz nem terjedt tovább. — A községbeli rendőrség kitétt magáért.

Zomborban az izraelita nőegylet által rendezett táncfűzérke e hó 20. án tartatott a „Vadászkürt” nagy

termében kellő részvét mellett. A helybeli előkelő ifjuság néhány tagja, kik a hölgyeket szaporán táncoltatták meg, a vigasságot kiválóan fokozták. A szép nem szép tagjai igen izéles és elgáns toilettekből a következők által voltak képviselve: Deutsch Riza kisdóvodány, Hubai Eszti, Kaufmann Julcsa, Löwy Fanny, Schön Fanny, Spitzer Klára, Weidinger Adél és Weidinger Sarolta, Weisz Laura, Zeisl Berta kisdóvodányok. Dr. Spitzer Mórné, egyeteli elnök, Deutsch Adolfné, Grünwald I. né, Jonász Sándorné, Janovitsné, Kaufmann Simonné, Prosznitz Spitzerné, Schlieszerné, Schön Adolfné, Sohrné, Weidinger Sándorné és Weidinger Zsigmondné urhölgyek.

Ó-Szivacrol írják: Merkl János és társai megvették az ó-szivaci határon f. kv. 856 kat. hold kincstári birtokot 43000 frttal a becsáron felül. Megpanaszolják a szivaciakat azt, hogy a kincstári hirdetmény közzététele s az árverés napja közt nem volt annyi idő, a mennyi legalább kellett volna ahhoz, hogy a község, mint testület, reflektálhasson a vételre. Tudvalevő ugyanis, hogy a községi törvény (1871. 18. 103.) szerint egy községnek 30 nappal előbb ki kell tűzni napirendre a birtokszerezés iránti indítványt tárgyalásra s azontul még két hetet kell hagyni a netáni felebbezések beadására. Hol van aztán még a törvény hatósági jóváhagyás? Ezt annál jobban fájlalják, mert példák mutatják, hogy a magas miniszterium egyforma ajánlatok közül a községnek szokott előnyt adni. Ily gyors eljárás mellett pedig ezen kedvezés igénybe vétele ki van zárva.

Közgyűlés első napján egy kis tárcát találtak, melyben Schmidt Etelka nevére szóló névjegy is foglaltatott. A tulajdonos 8 napig átveheti a kiadónál; azontul a városi kórház alapjára fordítatik a tartalma.

Ó-Kanizsai hírek. E hó 9-én Löw szegedi rabbi a zsinagógában szónoklatot tartott a 10 rosszról és 10 jóról. A szónok oly folyékony tiszta magyarsággal beszélt, hogy a törzsköcs magyar bámul, hallva anyanyelvünk legválogatottabb kifejezéseit izraelita polgártársaink papja ajkairól, hazánk azon izraelitáinak pedig szolgáljon példának, vallásuk felkenetének anyanyelvünk iránti érzéke, hogy ők is ne idegen nép nyelvével, hanem Löw urkén a magyart vallják anyanyelvükül. A jeles szónoklaton az izraelitákon kívül jelen voltak: Mészáros J. prep-pléb. Korasits P. szerb pléb. Gafka Gy., Kosztyik J. urak. Dr. Kertész Sándorné és nővére Mózer Irma k. a. képesített tanítónő, Tukacs M., Popovits Gy., a rom. kath. tanítóesület egy része stb. és e sorok írója. A rabbi ur az nap délutánján szentelésé be Grünér Jakab neje síremlékét. — A járvány, mely miatt az iskolák zárva, színföldben van; az osztályok közül a 3., 4., 5. és 6. osztályokban e hó 18. tól már tartatik előadás. Eddig 60 gyermeknél több halt el a járványban. — Török Kanizsán a mult hetek egyikén egy szerb a kurzslás áldozatává lett. Bajának gyógyítása végett orvos helyett egy zsidó javasasszonyhoz folyamodott, ki oly keveréket adott az egész test megdörzsölésére, melynek legnagyobb részét királyvíz — választóvíz — képezte. A szerencsétlen megölte a kutyvadék, az ott helyi orvosokat a járásbíró felszólította, vizsgálják meg a dolgot, de tagadó választ adtak, mire a járásbíró dr. Kertész Sándor ó-kanizsai orvos urat hívatta, ki megjelenvén, a látelében a választóvíz általi halált konstata. A kurzslónó letartóztatott. — E hó 16-án a kaszinó táncfűzérkét rendezett könyvtára javára, a tiszta jövedelem három kr. volt — Botos forrásból tudjuk, hogy az ó-kanizsai iparos olvasókör könyvtárát franciából fordított munkákkal akarja megközmi. Szegény magyar irodalom, de hátra vagy, hogy még hazád fia is oly kevésre becsülnek. Egy igen jó megjegyzést hallottunk eme külföldieskedésre. „Jó regények az igaz, csak a dikieset törnek ne nézze valamelyik szorgalmas olvasója.” — A hal elárúsítását korlátozó községi szabályrendelet nem terjed ki a vizen történő eladásokra? — A napokban egy szavahihető egyén 60 krral vette kilóját a pontynak! — Tiszánk oly annyira árad, hogy a belső vizeket leveztető zsilipeket már be kellett zárni. r. l.

Lengyel Ferenc monostorszeghi illetőségű napzamos, a magyar államvasút budapesti pályaudvarán saját vigyázatlanagsága folytán lábátörést szenvedett. E hirt megtudta a lapokból az apatini szolgabíró és azonnal sürgönyözött a fővárosi rendőrségnek, hogy a nevezett egyén 1870-ben Kónya Vendel jutai (Somogy) lakoson rablógylkosságot követett el és egy társával együtt, a kire gyanu volt, hogy részt vett a rablógylkosságnak, a felismert rablót tárgyat hátrahagyásával megszökött.

Zombor városi falkola. Lehetetlen elismeréssel nem adozni Zombor városa falkolája érdemes kertésze iránt, ki megelépi szakértelemmel kezeli e nemes város egyik méltó büszkeségét falkolóját. Ha tekintjük a gyümölcsfák alanyait, ezek dús gyökérzetét; továbbá a nemesített fák remek derekát, koronájukat: azt kell mondanom tapasztalásból, hogy szebb, egészségesebb fákakakat hazánk egy falkolójából sokkal dragább pénzen sem nyerhet gyümölcs tenyésztéssel foglalkozó kertész közönségünk. És mit fizetünk egy remek példányért? 20 krt! Ez nem pénz ily remek fákakért. Mint beszerzési forrást a közeledő tavaszra, melegen ajánlom kertészkedő közönségünk figyelmébe. A ki foglalkozott szakértelemmel gyümölcs tenyésztéssel, az tudni fogja, hogy a csontárosok derek nevelése mennyi bajjal jár; az méltányolni tudja, látva a kajsi, cseresznye, meggy, szilva, őszibarack remek törzseit és tisztelettel adozik az ismeretlen kertész iránt. (A kertész neve Goesser Vitályos. Szerk.) Új Szivac, 1884. február 20. Poór József, ev. ref. lelkész.

Petrovoszellón túzólot egylet van alakulóban Schüsler János derek iparos kezdeményezése folytán.

Egy biztosításügyi történet és tanulsága. A „Magyar Kereskedők Lapja” fővárosi szaklap, következő ép oly érdekes, mint tanulságos kis történetet mond el: „Egy fiatal még erőteljes kereskedő rábeszélés vagy önelhatározásból életét akarta biztosítani valamely társulatnál és elhatározását közölte nevével. A feleségnek azonban nem volt inyére az elhatározás és ígygekezett férje előtt bizonyítani, mily balgaság, ha fiatal emberek életüket biztosítják. A feleségnek nagybátyja ugyanis már 25 év óta fizeti a biztosítási díjt, él és gyakran említi, hogy befizetett már annyit díjakban, mint a mennyire az egész biztosítási összeg

rug. Minek is a mai rossz időben a sok más kötelezettségeken kívül, még biztosítási díjakat fizetni. Fektesd meg a pénzt üzletbe és többet fogsz rajta nyerni. Így okoskodott a feleség. A férj megkísérelte neje el-lenzékeskedését megtörni, de hasztalanul és utóvégre is el kellett ejteni az életbiztosítás tervét. Két év mult el. Az egészséges és erőteljes férj hazatért hosszabb utazásból. Utazása alatt meghűtötte magát, heves tüdőgyuladást kapott és tízeneggy nap mulva a fiatal feleség özvegy volt. A fiatal özvegyre a bánaton kívül, még sok kötelezettség teljesítése és három gyermek felnevelésének terhe hárult férje halála után. Midőn férje magán-papirjait revideálta, azok közt egy életbiztosítási policet talált, kiállítva az első magyar általános biztosító társulattól, mely szerint a férj halála után a társulat az özvegynek tartozik kiifzetni 20.000 forintot. A köteleiséget ösmerő férj, hogy házában a nyugalmat és békét meg ne zavarja, a tervezett életbiztosítást neje tudta nélkül kötötte meg és ezáltal özvegyének nemcsak eszközt adott a kötelezettségek teljesítésére, hanem ezenkívül elegendő tőkét hagyott az üzlet további folytatására és a gyermekek felnevelésére, ugy, hogy a bánatos özvegynek legalább gondtalan a jövője.” Eddig a történet, melyhez megírhatjuk, a tanulságot és mely abból áll: Ne mulasztuk el az életbiztosítást, ha a feleség ellenzi is.

Vettük a Cservenka- Ó Uj-Szivaci takarékpénztár 1883. XI. üzletvi zárszámadását. A kimutatás Budapestben a Deutsch M. féle művészeti intézetben készült. Megfoghatatlan, hogy ez a pénztintézet, a mely a megye lakosságának hitelkereséséből él, miért nem tartja magát annyi vizontszolgáltatásra kötlesnek, hogy kimutatását a megyebeli nyomdák valamelyikében készíttetné. Ennél külön kimutatásokat is láttunk, melyek pedig itthon készültek. Ki adjon a helybeli iparosnak munkát, ha mindent Budapestben csináltatunk?

Színhazi műsor: Szombaton: Tiszt urak a záróban, operett. — Vasárnap: A csókon szerzett völegény, népszimű

Ó-Kanizsa, február 16.

Képviselő testületünk e hó 11-én rendkívüli közgyűlést tartván, tárgyait képezék 1. a földadó szabályozásáról szóló új törvény rendeletének végrehajtása. 2. Mihályi Julia külső óvónő óvodahelyiség építetése tárgyában beadott javaslatának tárgyalása. 3. Elhalálozás folytán üresedésbe jött kertészi állomás betöltése tárgyában intézkedés és az elhunyt özvegynek segély iránti kérvénye tárgyalása. 4. A községi cselédség ruházatának elkészíttetése tárgyában intézkedés.

Az első tárgynál hosszabb vita fejlődött ki az iránt, hogy a munkálat vezetése egyáltalában a jegyzői hivatalra, vagy a két főjegyző közül egyre bizassék-e. A képv. testület nagyobb többsége egyik jegyzőnek átadni határozta a munka vezetését: minek következtében felhívta jegyzőit, melyik lenne hajlandó felelőség terhe mellett a munkálatot vezetni, ahhoz szakértő kezelőket állítani, és a vele járó költségeket viselni meghatározandó átlagos tiszteletdíjért. A munkálatot Tukacs Mihály jegyző ur vállalta 1350 frttal azon feltétel mellett, ha őt Mihályi S. jegyző ur helyettesítendő azon teendőinél, melyek őt eme munkálatról elvonják. Megígértetett.

A második pont tárgyában beadott javaslatot — elvben elfogadják — a k. testület a megye utólagos jóváhagyása reményében és bizottságot nevez ki, ki az ügyet tanulmányozza és alkudozásba bocsátkozzék az ajánlattevő óvónővel.

A harmadik tárgyat illetőleg határozatott: hogy az özvegynek segélyképen férje egy negyedéves fizetése adassék ki; az állomás betöltése hagyassék még egy ideig függőben, minthogy a jelenlegi kertészség a tavaszi munkálatokat elvégezni képes és hogy a kinevezett bizottság elkészíthesse az ezen ügyet szabályozó községi szabályrendeletet.

A községi cselédség ruházatának elkészíttetésével az eddigi usus szerint az előjáróság bizatott meg.

Mihályi J. külső óvónő által beadott javaslat óvodaügyünket egyidőre eddigi bizonytalan helyzetéből nemcsak kiszabadítaná, hanem lendületet is adna neki, a mennyiben meghatározott időre kényelmes, a célnak és a kor követelményeinek megfelelő épületet biztosítana.

Az ajánlattevő óvónő saját telkén a bemutatott terv szerint hajlandó még ez év folytán óvodának megfelelő épületet emeltetni; ha a város biztosítja az építetést egymásután 5 évre 250 frt lakbérrel, ugy hogy ebből 1000 forintot előlegezzon az építéshez.

Tekintve a városnak jelenlegi pénzügyi helyzetét, az ajánlat a városra nézve csakis előnyös. Községünk manap nincs abban a helyzetben, hogy a megjelölt két óvoda számára megfelelő épületet állíthasson. Óvodáink pedig a jelenlegi állapotban folyton ki vannak téve azon eshetőségnek, — mely a külső óvodánál be is állt — hogy a bérelt épület eladása következtében új bérhárról kell gondoskodni. Ott pedig, hol nincs e célra épített épület, be áll az a kényszer, hogy vagy be kell szüntetni az óvodát, — mint már meg is történt ez a belső óvodával — a mi pedig a város lakossága zömének viszonyát figyelembe véve, a legnagyobb hátrány lenne; vagy oly bérösszeget lenne kénytelen fizetni a város, mely 8—10 év alatt annyira rugna, hogy egy, minden tekintetben célszerű, állandó óvodát építhetne a város.

Ha tekintetbe veszi a város az elemi iskolák túlnépesedett állapotából kifolyó azon kényszer helyzetét, melynek következtében utalva van elemi iskolájának tantermeit és tantestületét már a jövő iskolái évben szaporítani; — ha figyelmét el nem kerülí azon kiadások nagysága, mely a várost az utakövezés, a tiszai töltés magasbitása, az esetleg felállítandó hajóhidnál terhelendi; — ha tekintetbe veszi azon eshetőséget, melyet az előbbi pontozatban említék, nem fogja elmulasztani az önként kínálkozó jó alkalmat saját érdeke végett. A tanügy barátainak pedig két szerezzen kell megragadni az alkalmat a közel jövőben levő oknáknál fogva, t. i. melyek az óvodaügyet ha kétségessé nem teszik is, de egyes szülőket terhelnek meg általa.

Az elemi iskoláknál beállt helyzet már három évvel ezelőtt intézkedést sürgetett: az iskolaszék meg-

tette kötelességét azóta évről évre, de eredménytelenül. A képv. testület, mint aféle kicsinyes ügyön úgy vált segítheti, hogy az iskolaszék által felhívta a tanítótestületet, talán ki az osztályoknak más-más csoportosítása által oly módozatot, mely által a túlnépes osztályokon segítve legyen.

A tanítótestület szétválasztá az egyesített első és második osztályokat, mint a melyek képtelenek voltak a jelentkező tanulókat befogadni, és egyesíté az egyesített 6. és 5. osztályt a negyedikkel. Így lett négy első, két második, két harmadik és két egyesített hat, öt és negyedik osztály. A jelen iskolai évben még cifrabb helyzet állt be, ugyanis a negyedik osztálynak annyi tanulója van, hogy felé a harmadik osztályba kellett áttenni, hol pedig a tanulók száma megközelíti a százat, miért is a negyedik osztály négy tanteremben tanítatik az egyöntetűség ellenére. A jövőben már oda jutunk, hogy az ötödik osztályt is el kell választani a hatodiktól, ha csak a 70-80 ülőhelyel rendelkező tanteremben 100-132 tanuló — mint jelenleg van — nem akar összezsúfoltatni a képv. testület szűkeklésége. A város atyáinak mitsem törődése egy a mult, mint a jelen iskolai évben megtermé gyümölcsét: t. i. heteken keresztül kellett és kell zárva tartani a tantermeket a tanulók közt kiütött ragályos betegségek miatt: a betegségek egyik legfőbb oka a tanterem egészségtelen levegőjében keresendő. Nem csoda, van oly iskolaépületünk is, mely oly teremtett valaminek lakásából avanszírozott iskolává, mely homlokán szarvakat visel.

Ovodánk még rosszabb helyzetben sínlődik. Az csak mellékes dolog, hogy évről évre vándorolnia kell, hogy alkalmas helyiség következtében hónapokon át szünetel és hogy f-je felül eladják a házat; de az már nagy baj, hogy 3-400 gyermek közül alig fogadhatja be felét, lévén oly terme, melybe száz kisgyermeket alig lehet állva összejörsélni. Hogy mily miserabilis állapotban leledzik ily gondolkodás mellett tanügyünk és tantermeink mily egészséges levegőt nyújtanak a testi fejlődés első stadiumában levő tanulóknak, csak az bir fogalommal róla, ki reggeli 9 és 10 óra közt tantermeinkbe bejönne.

A keleti szél hajóhidunk halálhíré hozta meg hozzánk. Az éle kedvelői azon ajánlatot tették a városnak, hogyha az eddig befektetett tőkét gyümölcsözővé akarja tenni, legcélszerűbb lesz: katonabéka és pocoktenyésztődévé használni; részint hogy eme állatoknak úgy is híján vagyunk, részint ezen állatok elsejének nagy kelete van Talianországban, a rágszálók osztályába tartozók igen mesés áron kelhetnek el valamely város ostromakor.

Hajóhidunk tehát füstöt vett. A városnak zsebjében megmarad 60-80 ezer forint, a mennyibe belekerült volna a hid felépítése. A város pénztárára tökéletesen mindegy, akár hajóhídra, csak a közművelődésre nem, — akár más ügyre fordítatik ama szép összeg. Építtessen tehát a város ezen összeg egy részén méltóságának megfelelő, anyagi viszonyaitól elvárható annyi és oly elemi iskolákat és óvodákat, a melybe 4-től 12 éves kora gyermekei képezthetnek a nélkül, hogy egészségük úgy életük veszélynek tétetnék ki.

Eme összegből kikerülne a már egyszer megpendített polgári vagy gazdasági szakosztállyal megoltott felső népiskola felállítására is. Erről azonban jövőre.

A faiskolák felügyelete.

Bács-Bodrogh megye törvényhatósága 1881. évi december hó 20. án tartott ülésében 555 ik számu „Szabályrendelet”-ével a faiskolák felállítását, kezelését és azok felügyeletét megyénk területén is életbe léptette.

A faiskolák felügyelete nálunk tehát egészen új intézmény, s mint ilyen, e rövid időben, nagyon kevés lendületet tehetett megyénk fatenyésztése érdekében.

A mindennapi tapasztalás azt mutatja, hogy minden újnak vagy újításnak ellenségei akadnak; ne csodálkozzunk tehát, midőn a járási faiskola-felügyelői intézmény több oldalról írott malasztanak, szükséges rossznak, vagy teljesen fölöslegesnek tartatik. De gyakran talán még azon kifakadások is hallhatók, hogy eme hivatalt csakis tanítók képviselik, kik sokak szerint a társadalom legutolsó osztályába tartoznának.

Tisztelet azoknak, kik a tanügy szegény napszámairól s a faiskolai felügyeletről okosabban gondolkolnak!

Eltekintve az említett s talán még más felhozható okoktól, melyek úgy a tanító, mint faiskola látogató társadalmi állását lealacsonyítják s szerény működésében akadályozzák: csekélységem, ki megyénk egyik járása faiskoláinak felügyeletével megbízattam — azon őszinte tudatban, hogy hivatásomat lelkiismeretesen és pontosan teljesítem, midőn a fatenyésztést, mint mezőgazdaságunk egyik fontosabb ágát jelen soraimmal tehetségem szerint előmozdítani óhajtom — az eddigi tapasztalataim után, a községi faiskolák felállítására, kezelésére és azok felett gyakorlandó felügyelet tárgyában fenálló megyei „Szabályrendelet” 12 ik §-át illetőleg vagyok bátor szerény észrevételeimet megtenni, mely imígyen hangzik:

„A járási faiskola felügyelők 2 forint díj és ingyentuvar élvezetében részesülnek azon község részéről, melyben működik, miért is a község a 2 frtnyi díjat tartozik a felügyelő működésének bevégezte után azonnal kifizetni s öt egy a ki, mint a visszazállításra is ingyen fuvarral ellátni.”

Jóllehet a megállapított napidíj, a felügyelettel járó teendők s egyéb írásbeli munkához nincs arányosítva, nem szándékom azonban a meg nem élhetéről panaszkodni; különben is ha a faiskolai felügyeletről tisztességes megélhetés vagy legalább is zsiros falat kínálkoznék, bizonyosan nem a tanítóknak jutott volna ki a kőre. A tanítóknak különben nagyon jól esik a 2 frt napidíj is, különösen midőn így alkalma nyílik kartársait is meglátogatni, kik „a felügyelő urat” rendszeren megvendélik.

Az említett §. második részét, vagyis az ingyen fuvart illetőleg van csekély észrevételem, midőn minden alkalomból a község kettős fuvart tartozik adni,

vagyis: a felügyelőnek ki- és visszazállításáról tartozik az gondoskodni.

Két évi faiskolai látogatásaimban leginkább azt tapasztaltam, hogy az ingyen fuvarozás legtöbb akadályt gördít szerény működésem elé, jóllehet a község eljárásságát jó eleve értesítettem, hogy a faiskolát mely napon óhajtom meglátogatni s egyben felkértem őket az iránt, hogy a meghatározott napon annak idejében, értem kocsit küldjenek. A kért kocsit vagy nem jött, vagy legtöbb esetben későn jött.

Eleintén boszankodtam ezen, azonban később beláttam, hogy — többek által a közügyre látszólag kevés érdekléllel bír — ez új intézmény a fuvarosokat terheli leginkább, midőn ugyanazon ügyben, egy napon, kétszeri fuvart tesznek.

Hogy tehát a rendetlen ingyen fuvarozás által — mely a faiskolák pontos látogatását leginkább akadályozza — a fatenyésztés csorbát ne szenvedjen, azon őszinte óhajomásomnak adok kifejezést, vajha a 12 §. módosítottaként, hogy: a faiskola-felügyelők napi- és fuvardíjainak megváltása fejében minden község adózzék a megyei központi pénztárba bizonyos — a megyei törvényhatóság által — megállapított összeget, honnan azután a járási faiskola-felügyelők tiszteletdíjaikat kapnák, melybe az utiátalány is beszámítva lenne.

Ily körülményekben nem lenne a tanító, mint járási faiskolalátogató — ki új hivatásában az azzal járó kötelességeket csakis az iskolai szünnapon teljesíti — a faiskolák látogatására kénytelen új határidőt külni s az elüljárókat ebbeli mulasztásaiért az illetékes hatóságnak feljelenteni; mert az ebből következő kellemetlenségek leginkább a fatenyésztés rovására történnek.

Kanyó Qdán,

tanító, járási faiskola-felügyelő.

A bor életrendi és lélektani szempontból

„Wer nicht liebt Wein, Weib und Gesang, der bleibet ein Narr sein Leben lang“ — mondja Luther, a ki nemes nagy vallásújtó, de önológus is volt, — valószínűleg a Rajna-mellék nemes n. dűjéből merítve a költői vénát. A történelem nem jegyezte ugyan fel, hogy Luther akkor fakadt e ily szavakra, midőn inni kezdte a bort, vagy midőn a bortól már költői hangulat lepte meg; de legyen bármikép, az tény, hogy borivás közben mondta, s így el kell szavait fogadnunk, mert: in vino veritas — borban az igazság.

De komolyabban tekintve a dolgot, a bor nem csak kellemes ital, de szükséges is — életrendi szempontból.

Az emberi természet úgy van alkotva, hogy a rendes táplálék mellett, habár mérsékelt, de valami izgató szerte van szüksége. Öseink erjesztett lótejet ittak kedélyük fölzgatására. A civilizálatlan nép fűszerez boglyokat, gyökereket rág vagy a kókuszdió nedvét issza. Az eszkimó halzsírba öli búját. A keleti nép morphiomot és hassist használ kedélye fölzgatására. A civilizált emberiség bort, sört, kávé, teát, pálinkát és liqueuröket iszik.

Nem találunk a földkerekségén népfajt, a melyik egyik vagy másik izgató szert ne használná. Már maga a természet úgy rendezte be a dolgot, hogy minden nép a hazája klímájának leginkább megfelelő izgató szert részesüljön. Az eszkimó kedélyére egy, mint egészségére a halzsír igen jótékonyan hat; a melegebb éghajlat alatt ugyanazon mennyiség ama nemes italból megolná az embert s viszont a jégvidék lakója a meleg klíma alatt hűsítő citrom és narancstól alighanem megfagyna. Az orosz hazájának zord klímája folytán igen szeszest italt — pálinkát — iszik; ezt isszák ugyan nálunk is, de ha oly mértékben élvezik, mint az oroszok. A legborzasztóbb idegbeteg-égnek lehet okozója. A müzümán hassist szí — nem azért, mintha ez ott klimatikus volna, de mert a korán tiltja a bor és más szeszest italok élvezetét; hanem úgy látszik ma már nem sokat hederítenek Mahomed szent könyvére, mert — a mint az utolsó évek statisztikája bizonyítja — évenként átlag csupán Franciaországból 6 millió frank értékű dessert bort és egyéb szeszest italt szállítanak Konstantinápolyba. Különösen a pezsgőt és a „grande chartreuse”-nek nevezett finom liqueurt szeretik „igaz hitű” müzümán testvéreink.

Minthogy a legtöbb esetben a természet maga gondoskodik az éghajlat- és a nép vérmérsékletének megfelelő italtól, mi sem természetesebb, mint az, hogy a par excellence bortermelő állam, Magyarország lakóinak legtermészetesebb izgató itala csupán a bor lehet.

A sör — a mi szomorú tapasztalatunk szerint — a legújabb időben csaknem kizorítani készült a bort, — pedig a keserű, vastag ital, nálunk nem klimatikus; mert igaz ugyan, hogy vidámit (?), a mennyire csekély szesztartalmától kitelik és üdít szénsav tartalmanál fogva de e mellett bódító a komlótól és — nagyobb mértékben élvezve — klímánk alatt epe, májbetegséget okoz és a hajt túltengését mozdtja elő. A többi szeszest italok is csak rossz póteikerei a bornak. A pálinkafélék fölmelegítik ugyan az embert, de csak rövid időre, későbbi hatásuk: bágyadtság és álmoság, a vért hirtelen izgalomba hozzák s az agy felé tödtik, a mi veszélyes agybetegségeknek lehet alapja. A pálinka huzamos élvezetével járó betegségek ismeretesek. Butítólag hat az agyra; az idegekre gyakorolt hatása folytán a mértéktelen pálinkaivó végtagjai reszketőkkel lesznek.

A bor szesztartalma éppen elegendő a mérsékelt izgató hatásra, a mit az ember a szeszest italtól megkíván, s e kevesebb mennyiségű szesz hatását is mérsékli a bor savtartalma. Bár némileg izgató, a nagyobb mérvű izgatottságot csillapítja; ha a homeopathiának hive volnék, azt mondanám, hasonzenileg hat. Az epe- és gyomornedv elválasztást elősegíti s így jótékonyan hat az emésztési zavarokban. De e hatása csak mérsékelt mennyiségben élvezve van meg. Mértékletlenül használva a bor — ámbár kevésbé, mint a pálinka — de szintén káros a szervezetre.

A szeszest italok mértékletlenül élvezete részszegéséget okoz. A teljes részszegésnél a szellemi tevékenység any-

nyira alászáll, hogy mintegy ideiglenes téboly áll be. A tulságos mennyiségű szesz nevezetesen a vért az agyba tödti és annak inormális tevékenységét okozza. E szellemi állapot ugyan csak ideiglenes, de ha gyakran bekövetkezik, nem marad el állandó hatása sem: a mi részint agy-, részint ideg- és más szerzeti betegségekben nyilvánul. Némelyek azt tartják, hogy mértékletlen szeszestital ivás a köszvényt is elősegíti, de e nézet valószínűleg téves, mert az orvosi vélemények szerint a köszvény egyedül meghülés által származott rheumatikus betegség.

Hogy milyen minőségű bor felel meg a tőle kívánt hatásnak, arra csak azt válaszolhatjuk, hogy minden jó és tiszta bor élvezhető. — Egy latin példabeszéd azt mondja, hogy a jó bor meghiható a nap minden szakában. Bár nagy tisztelői vagyunk a példabeszédekben mondott igazságoknak, ezt nem fogadjuk el. A bor éhgyomorra nem jó hatású; legajánlatosabb evés közben vagy után inni. Az első nehány korty bort leves után igyuk, a midőn állítólag oly jó hatású, hogy minden kortyval egy aranyat veszünk ki az orvos zsebéből. Zsíros, húsos ételek után jól izlik a savanykás bor, nemkülönben nagy hőségben. Pecsénye után erősebb bort járja. A vörös bort esersavtartalmánál fogva diatetikus szempontból hatásosabbnak tartják; némely betegségben valóságos orvosság. Az aszúbor — mint olyan, a melyik ideggyengesség és más hasonló betegségekben kitűnő szer — az orvosi vény-könyvekbe is föl van véve.

Tagadhatatlan befolyása van a szeszest italoknak lélektani szempontból is. Némely ethnographus a civilizált népességet felosztja bor-, sör- és pálinkaivó népre. Természetesen ezek közt élénkségre, mozgékonyagra, erélyre és gyors felfogási képességre a borivó nép az első. Nincs ugyan kizárva annak lehetősége, hogy az említett tulajdonokkal olyan nép egyesei is ne rendelkezzenek, a melyik nem bort, de más szeszestitalt iszik, de az tény, hogy a borivó nép általában fogékonyabb ama jeles tulajdonokra.

A bor emeli a képzelő tehetséget; e tehetség fokozódása megkönnyíti az eszmekötést, a minek az élelki itélő- és emlékező tevékenység a következménye. Az érzékeket is élesíti s ennek folytán a benyomások gyorsabban és tisztábban vétetnek tudomásul; az izmok ruganyosabbakká teszi; a kedélyt fölvilanyozza, jókedvre hangol.

A hol a barátság, öröm és jókedvnek még szerep jut: ott a bornak van jelentősége. Sörrel is lehet ugyan köszönteni, sört is lehet az ünnepeit egészségére inni, de a lelkesedés, szellem és költészet aligha van oly viszonyban a sörökancsóval, mint a borserleggel. A magyar ember bort iszik jókedvében, borba öli búját.

A bor — ugymond Reclam — minden szeszest ital közt a legjobb, illetőleg legkevesebb ártalmas, de fájdalom! a legdrágább is. A kinek volt alkalma a bor- és sörtermelő ország lakói közt összehasonlítást tenni, az lehetetlen, hogy észre ne vette volna a két nép közt a különbséget. A borivó nép élénkebb, éberebb; a sörivó népnél az elhizottsággal többnyire a test és lélek tuysága van összekötve.

A gyermeknek 14-16 éves koráig, mint minden részegítő ital, a bor is ártalmas. Ertekebb és különösen az öreg korban egy ital jó bor valóságos jótétemény; és annál igazabb a mondás, hogy „a bor az öreg kor teje” minél mértékletesebbek voltak életünk tavaszán és nyarán, e nemes ital élvezetében.

Ha a mindennapi élet esélyei megkeserítik életet: igyál bort, mert — a mint a költő mondja — „esodálatos Bachus ez adomány, balszam az a sajtó szivre”, de ne sokat, mert Noah, a ki a keleti monda szerint az első szőlőt plántálta: bárány, oroszlan- és disznó vérrrel trágyázta azt meg; inné van, hogy a ki kevés bort iszik, annak szive meglágyul, egész bárány természetűvé válik; a ki sokat iszik — dühös, bátor lesz, mint az oroszlan; a ki még a soknál is többet önt fel a garatra, az elveszti esztét, és a sárban fetreng, mint a disznó.

Bombay Dessi.

NYILTTÉR.)

A MOHAI
ÁGNES
FORRÁS

hazánk egyik legszénsavdusabb
SAVANYUVÍZE

kitűnő szolgálatot tesz főleg az emésztési zavaroknál s a gyomornak az idegrendszer bántalmán alapuló bajain. Általában a víz mind azon köröknél kiváló figyelmet érdemel, melyekben a szervi élet támogatása és az idegrendszer működésének fölfokozása kívánatos.

Borral használva kiterjedt kedveltségnek örvend.

1883. évben 1 millió palaczk szállítottat el.

Fris töltésben
mindenkor hajható

Édeskuty L.
m. kir. udv.
ásványvíz-stállitónál Budapestban.

Ugyszintén minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőkben

Raktár: ZOMBORBAN 12-7

Weidinger Sándor és Zsigmond uraknál.

*) Az e rovatban közöltéért nem vállal felelősséget a szerk

Felölös szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

43. szám.
Végr. 1884.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102 § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a hódásghai kir. járásbírósnak 3251 polg. 1883. számú végzése által Löbl Vilmos torzsai lakos végrehajtató javára Schmidt Albert parabutyi lakos ellen 200 frt tőke, ennek 1883. évi szeptember hó 1. napjától számított 6% kamatai és eddig összesen 30 frt 75 kr perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 408 frt 40 kr-ra becsült különféle ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 42. polg. 1884. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Parabutyon a község házában leendő eszközzésére 1884. évi március hó 6-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hívatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. § a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Hódásghon, 1884. évi február hó 18 án.

Mortenson Gyula,
kir. bir. végrehajtó.

9. sz.
végr. 1884.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a hódásghai kir. járásbírósnak 3118/1883. számú végzése által a parabutyi segélyszövetkezet végrehajtató javára Kobetics András és Schmidt Albert parabutyi lakosok ellen 225 frt tőke, ennek 1883. évi július hó 15-ik napjától számított 8% kamatai és eddig összesen 37 frt 95 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 710 frt 80 kr-ra becsült különféle ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 3224. polg. 1883. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Parabutyon a község házában leendő eszközzésére 1884. évi március hó 5-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hívatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Hódásghon, 1884. évi február hó 18 án.

Mortenson Gyula,
kir. bir. végrehajtó.

2459. szám.
tkvi. 1883.

Árverési hirdetmény.

A kulai kir. járásbírósnak mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Hampel Bona és neje Begov Joka végrehajtatóknak Matisits Antal bácsi lakos végrehajtást szenvedő elleni 124 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a hódásghai kir. járásbírósnak területén lévő Bács községben fekvő a bácsi 26. sz. tjkvben A. I. alatt foglalt Matisits Antal és Matisits Gerga nevében álló (55-56.) hr. 28. ö. i. sz. ház és bertelekre az árverést 400 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1884. évi április hó 24-ik napján délelőtti 10 órákor Bács község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10% át vagyis 40 frtot készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt a kulai kir. járásbírósnak mint telekkönyvi hatóságnál, 1884. évi január 29-én.

Sztojkovits György,
kir. aljbiró.

Alólírott, saját jól rendezett

fűszerkereskedésemet

(a legelőnkebb helyen, Szt. György tér, a szerb templomház sarkán, — a hol a zombori kereskedelmi és iparbank is van) — szabadkézből átadom, s egyuttal **végeladást** is jelentek.

Átadási feltételek az alólírtnál megtudhatók.

Zombor, 1884. február hóban

6-5

Theodorovits István.

580. szám.
1884.

Korcsma valamint bor- és pálinkamérésési jog eladás.

A szeghegyi kincstári uradalmi korcsma bor- és pálinkamérésési joggal 25,448 frtnyi, — továbbá a tovarisovai kincstári uradalmi korcsma bor- és pálinkamérésési joggal 22,300 frtnyi kikiáltási ár mellett **Zomborban a m. királyi jószágigazgatóságnál**

1884. évi február hó 28-án d. e. 9 órákor zárt irásos ajánlati tárgyalás útján a legtöbbet ígérőnek örök áron eladatik.

Vállalkozni szándékozók felhívatnak, miszerint 50 kros bélyegjeggyel és a kikiáltási összegnek 10%-át felérő bánatpénzzel ellátott s lepecsételt ajánlataikat legkésőbb

1884. évi február 28-án d. e. 9 óráig

az összeülő bizottság elnökének kezeihez adják át, az ezen időn túl beérkező utóajánlatok semmi körülmények közt figyelembe nem vétetnek. Az ajánlatok borítékain világosan kitéendő a tárgy, melyre az ajánlat tételik, továbbá az ajánlatban a megajánlott összeg számokkal és betűkkel világosan kitüntetendő és határozottan kimondandó, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri és azok minden pontjának magát feltétlenül aláveti. A vételár tíz egyenlő részletre felosztva, egymásután következő években az árverési jegyzőkönyv jóváhagyásától számított 6% kamattal fizetendő. Az első vételár-részletbe a bánatpénz betudatik. A szerződés egyéb feltételei a zombori m. kir. jószágigazgató-ágnál a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Zombor, 1884. február hó 11-én.

3-2 **M. kir. jószágigazgatóság.**

Hirdetmény.

Bács-Bodrogh megye Veprovác község jegyzői irodájában, egy — a közs. jegyzői pályára készülő, a magyar s német nyelvet bíró, solid magaviseletű — ifju, mint gyakornok, teljes ellátás, és a jegyzői kisebb magán munkálatokérti díjak élvezete mellett, **folyó évi március 1-től alkalmazást nyerhet.** — Ajánlatok igazoló bizonylatok kíséretében mielőbb illető helyre be- küldendők.

Zányi József,
községi jegyző.

3-2

Zombori kereskedelmi- és iparbank.

H i r d e t m é n y.

Az alulírt igazgatóságnak a zombori kereskedelmi- és iparbank tisztelt betevőivel van szerencséje tudatni, miszerint az állandó kedvező pénzügyviszonyok következtében indítatva érzi magát, a kamatlábat a betevők részére következőképp megállapítani, mely megállapodás úgy az új, mint az intézetnél már régebben betett összegekre nézve

f. évi március 1-ével érvényre emelkedik.

Az **árvtári pénzek**, melyek tetszés szerinti betéti időre elfogadtatnak, valamint oly magán-személyek pénzei, kik előre kötelezik magukat arra, hogy betételeiket felmondhatlanul 1/2 évig az intézetnél hagyják, és ennek elmultával csakis az alapszabályszerű felmondás mellett vehetik fel,

az eddigi 6⁰ helyett csak 5¹/₂⁰-al

számíttatnak. Továbbá folyó számla szerinti betételek után évi 5% számíttatik, a hol még megjegyzendő, hogy a m. é. február 1-ével életbeléptetett törvény értelmében a betételek 10% adóval is megterhelhetnek, **mely adót valamennyi betételek után, maga a bank fogja viselni és nem fog a betevőknek felszámíttatni.**

Kérjük tehát tisztelt betevőinket, kiknek betételeik már nálunk vannak, és ezen kamatláb leszállításba nem egyeznek bele, hogy **f. é. március 1-étől** kezdve nyilatkozatukat a betéti könyvecskében felsorolt időpontokban a bank titkárságánál adják be, hogy a fent elősorolt módozatok melyike szerint kívánják a banknál továbbra is meghagyni, ellenesetben a kamatláb számítás ezen felmondási határidő letelte után a fenti módozatok szerint fog történni.

Végezetül megjegyezzük, hogy intézetünk minden oly pénzbetételt, mely legalább nyolc nap alatt föl nem vétetik, azon előnyben részesít, hogy a betételt követő naptól a visszafizetést megelőző napig kamatosíttatni fog.

Zombor, 1884. február hó 17-én.

A zombori kereskedelmi- és iparbank igazgatósága.

3-2